

Rovaniemen kaupungin

yhteisöomistusten

OMISTAJAPOLITIikka

“Hyvinvointia vastuullisella omistajuudella”

Sisällysluettelo

Rovaniemen kaupunki - arktinen pääoma	4
Hyvinvointia vastuullisella omistajuudella	6
Omistajapolitiikan periaatteet	6
Kaupungin toiminnan kokonaisuus	7
Kaupungin tavoitteet omistajana	7
Kaupungin yhteisöomistuksia ohjaavat yhteiset tavoitteet	8
Omistamisen monet muodot	9
Yhteisöomistukset	9
Konsernirakenne	10
Tytäryhtiöt (osakeyhtiömuotoinen tytär yhteisö)	10
Osakkuusyhtiöt	12
Yhdistykset ja säätiöt	13
Kuntayhtymät	14
Liikelaitokset	15
Muu omaisuus	15
Sijoitusomaisuus	15
Maaomaisuus	15
Rakennusomaisuus	15
Kiinteät rakenteet ja laitteet sekä yleiset alueet (=infraomaisuus)	15
Toimivalta, organisointi ja toteuttaminen	16
Napapiirin Energia ja Vesi Oy	19
Napapiirin Vesi Oy	21
Rovaniemen Verkko Oy	23
Napapiirin Kuituverkot Oy	24
Napapiirin Infra Oy	25
Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy	26
Rovaniemen Kaupunkikiinteistöt Oy	28
Rovaniemen Kehitys Oy	29
Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy	30
Napapiirin Residuum Oy	32

ROVANIEMI

Työterveys Lappica Oy	34
Lapin Aluetatteriyhdistys ry	36
Eduro-säätiö	37
Rovaniemen Koulutuskuntayhtymä	38
Käsitteistö	40

Rovaniemen kaupunki - arktinen pääoma

Rovaniemen kaupunki ja sen toiminta koostuu emokaupungin lisäksi merkittävästä määrästä erilaisia yhteisöjä, jotka omistuksina ja omaisuuserinä muodostavat huomattavan osan kaupungin varallisuudesta. Omistajuudella tarkoitetaan kaupungin kaikkia yhteisöomistuksia tai -jäsenyyksiä eri yhteisöissä. Jokaisella yhteisöllä, jossa kaupunki on mukana, tulee olla jokin kaupungin perustehtävää tukeva tehtävä. Rovaniemen kaupunki muodostuu tästä näkökulmasta katsottuna itse emokaupungista, tytäryhtiöistä, kuntayhtymistä, yhdistyksistä ja säätiöistä sekä eri osakkuusyhteisöistä.

Yhteisöomistusten omistajapolitiikka on osa kaupunkistrategiaa, ja siinä esitetään ne keskeiset yhteisöt, joissa kaupunki on mukana määräysvaltaa käyttävänä omistajana sekä omistajuuden tavoitteet ja yleiset periaatteet. Seuraavassa vaiheessa omistajapolitiikka laajennetaan kattamaan muut yhteisöomistukset.

Tässä omistajapolitiikassa kuvataan Rovaniemen kaupungin yleiset omistajapoliittiset periaatteet, joilla kaupunki ohjaa yhteisöjä ja myötävaikuttaa niiden toimintaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Tässä omistajapolitiikassa konsernilla tarkoitetaan kuntalain 6 §:n mukaista konsernia, eli emokaupunkia ja sellaisia yhteisöjä, joissa kaupungilla on määräysvalta. Konsernin ulkopuolisten yhteisöjen ohjauksessa noudatetaan omistajapolitiikkaa soveltuvin osin.

Omistajapolitiikan tulee tukea kaupunkistrategian toteuttamista käytännössä. Omistajaohjaus on osa kaupunkiorganisaation jokapäiväistä johtamista ja sillä tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kaupunki omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai yhteisön hallintoon ja toimintaan. Kaupungin konsernijohto vastaa myös konsernin ulkopuolisten omistusten ohjauksesta kaupungin hallintosäännön mukaisesti.

Tämä omistajapolitiikka-asiakirja jakautuu kahteen kokonaisuuteen, joita ovat kaikkia yhteisöjä ohjaavat yleiset periaatteet (Osa I) sekä yhteisökohtainen osa (Osa II).

Asiakirjan lopussa on erillinen käsitteistöluettelo, jonka tarkoitus on selkeyttää käsitteiden sisältöä ja keskinäisiä suhteita.

Osa I

Yleiset periaatteet

Hyvinvointia vastuullisella omistajuudella

Kunnan tehtävät voidaan jakaa karkeasti kahteen osaan: asukkaiden hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman edistämistehtävään sekä palvelujen järjestämistehtävään. Peruskaupunki toimii pääasiassa palveluiden järjestämisen tehtävässä. Palveluita tuotetaan kaupungin kokonaan tai osittain omistamissa yhteisöissä hyvää laatua, tehokkuutta ja joustavuutta tavoitellen sekä osittain lainsäädännön edellyttämänä.

Rovaniemen kaupunkiin liittyvien yhteisöjen olemassaolo tulee perustua johonkin kaupungin määrittämään tehtävään. Yhteisöjen on toiminnassaan otettava huomioon julkisyhteisöön kohdistuvat yhteiskunnalliset velvoitteet ja julkishallinnossa hyväksyttävät toimintaperiaatteet, sekä kaupungin toiminnan kokonaisuus.

Yhteisöjen toimiala tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa kaupungin tehtävien ja vastuullisen omaisuudenhallinnan toimintaperiaatteiden kanssa, eikä kaupungin toiminnan kokonaisedun kanssa. Vastuullinen toiminta huomioi ilmasto- ja ympäristövaikutukset, kestävän kehityksen, ihmisoikeuksien noudattamisen, tasa-arvon, lapsityövoiman käytön estämisen sekä työelämän perusoikeuksien noudattamisen. Yhteisöjen tulee päätöksenteossaan ottaa huomioon sosiaalisten, alueellisten, ympäristöllisten ja kulttuurillisten vaikutusten ohella myös toimintansa taloudelliset vaikutukset.

Vastuullisuuden periaatteet

- vastuullisuus on osa yhteisön toimintaa sekä vastuullisuuden johtaminen ja kantaminen on tavoitteellista,
- yhteisöjen on tunnistettava toimintansa ilmastovaikutukset, vaikutukset ympäristölle ja luonnon monimuotoisuudelle sekä asetettava niille toimialansa tyypillisiin verrokkeihin nähden kunnianhimoiset ja mitattavat tavoitteet,
- ihmisoikeudet on otettava huomioon omassa toiminnassa ja alihankintaketjuissa huomioiden YK:n periaatteiden vaatimukset,
- aggressiivinen verosuunnittelu ei ole hyväksyttyä,
- yhteisöjen toimintaa koskevista merkittävistä havainnoista, tehdyistä toimenpiteistä ja vastuullisuuden toteutumisesta raportoidaan omistajalle.

Omistajapolitiikan periaatteet

Omistajapolitiikan periaatteilla tarkoitetaan linjauksia, joihin kaupungin omistusten ohjaaminen perustuu ja tavoitteita, joita omistajapolitiikalle asetetaan.

Omistajapolitiikka määrittää näkemyksen siitä, mikä on kaupungin tavoite toiminnalle sekä antaa lähtökohdat omistajaohjauksen käytännön toteuttamiselle. Omistajapolitiikka sitoo konsernin johtoa heidän toteuttaessaan käytännön omistajaohjausta.

Kaupungin tulee omistajapolitiikassa määrittää yhteisökohtaisesti strategiset intressit, joiden johdosta kaupunki on mukana eri yhteisöissä, sekä määrittellä selkeät tavoitteet jokaiselle

omistukselle. Omistajaohjauksen päämääränä on vaikuttaa siten, että yhteisöt toteuttavat toiminnassaan kaupungin kokonaisetua.

Omistajapolitiikka määrittelee jokaiselle yhteisölle myös omistajapoliittiset tavoitteet. Ne voivat olla strategisia kehittämistavoitteita sekä tavoitteita toiminnan ja talouden tuloksellisuudelle. Strateginen kehittämistavoite on jokin kaupunkistrategiaa tukeva päämäärä tai tehtävä, jolla mahdollistetaan kaupungin toiminnan kehittyminen ja perustehtävien ylläpitäminen. Toiminnan tuloksellisuudelle asetettavia tavoitteita ovat esimerkiksi vaikuttavuus, laatu, tehokkuus, kannattavuus, omaisuuden arvon kehittyminen ja omaisuuden tuloksellinen käyttö. Voitonjaolle asetetaan tavoite, joka perustuu yhteisön toimintaan ja toimialaan. Voitonjakotavoite voi olla negatiivinen, nolla tai positiivinen.

Kaupungin toiminnan kokonaisetut

Kaupungin toiminnan kokonaisedulla tarkoitetaan tilannetta, jossa yhteisön toiminnan tai kokonaisuuden lopputulos on kaupungin ja kaupunkilaisten edun kannalta positiivinen. Kaupungin kokonaisedun tavoittelu on ensisijaista suhteessa muihin etuihin ja siten sen saavuttaminen vaatii joskus konserniyhteisöiltä joustavuutta omien etujensa tavoittelussa. Kokonaisedun tavoittelu ei kuitenkaan saa aiheuttaa merkittävää haittaa yhteisölle.

Kokonaisedun kannalta olennaista on, että yhteisöt toimivat kaupungin edun kannalta keskeisillä toimialoilla, tarjoavat mahdollisimman korkean palvelun laadun sekä toiminta on mahdollisimman tehokasta. Kokonaisedun saavuttaminen vaatii myös, että toimintaympäristö on selkeästi määritelty sekä omistajaohjauksen ja yhteisöjen välinen vuorovaikutteisuus on välitöntä.

Yhteisön kirjanpidollinen tulos ei yksistään osoita, onko yhteisö onnistunut tehtävässään. Kokonaisetua arvioitaessa on kirjanpidollisen tuloksen lisäksi huomioitava yhteisölle asetettu toiminnallinen tavoite ja sen toteutuminen.

Mahdolliset muutokset omistuksissa tulee valmistella huomioiden kokonaisvaikutus sekä yhteisöjen että kaupunkiomistajan näkökulmasta.

Kaupungin tavoitteet omistajana

Kaupunki tavoittelee yhteisöomaisuutensa hoidossa hyvää konsernin yhteiskunnallista ja taloudellista kokonaistulosta eli kokonaisetua. Yhteiskunnallinen tulos muodostuu yhteiskunnallisten tekijöiden asianmukaisesta huomioimisesta sekä yhteisökohtaisten tehtävien mahdollisimman onnistuneesta toteuttamisesta. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvataan toiminnallisilla mittareilla ja tavoitteilla. Taloudellinen tulos muodostuu omistusten arvon pitkäjärjestyksestä kehittämisestä, yhteisöjen vakavaraisuudesta, kestävästä voitonjaosta ja tehokkaasta toiminnasta. Taloudellisen tuloksen osalta tavoitteena on pitkäjärjestyksellä rakentuva kannattava kasvu ja omistuksen arvon nousu.

Kaupungin strategisena tavoitteena on palveluiden järjestämisen ja elinvoiman edistämisen rinnalla hyödyntää yhtiöomaisuutta tarvittaessa myös elinkeinorakenteen monipuolistamisessa ja uuden toiminnan luomisessa.

Pitkäjänteisenä omistajana kaupungilla on yhteisöjensä kautta mahdollisuus investoida tulevaisuuden liiketoimintoihin ja hallita riskinottoa monia muita toimijoita paremmin. Osana riskienhallintaa tulee huomioida markkinoiden ominaispiirteet, erityisesti siirryttäessä markkinoilta toiselle. Kaupunkiomistaja voi toimia mahdollistajana siellä, missä yksityiset markkinat eivät toimi. Omistajaohjauksessa on aina huomioitava, toimiiko yhteisö kilpailuilla markkinoilla vai toteuttaako se palveluiden järjestämistehtävää rajoitetuilla markkinoilla.

Kaupunki odottaa yhteisöjen hakevan omista lähtökohdistaan edelläkävijyyttä esimerkiksi digitalisaation hyödyntämisessä ja siirtymisessä kohti hiilineutraalia toimintaa.

Omistusyhteisöt eivät saa vääristää markkinoita. Tämän kilpailuneutraliteettitavoitteen mukaisesti kaupungin omistamien yhteisöjen toimintaperiaatteiden, rahoitusrakenteen ja tuottotavoitteiden tulee olla vertailukelpoisia samalla toimialalla markkinoilla toimivien muiden yhtiöiden kanssa.

Kaupunki arvostaa suunnitelmallista osinkopolitiikkaa. Yhtiön osingonmaksukykyä arvioidaan yhtiön oman rahoitustarpeen ja tilanteen suhteen sekä huomioidaan omistajan yhtiökohtaiset intressit. Kaupungin osinkopolitiikan lähtökohdina ovat suhteellisen tasainen osinkovirta sekä kohtuullinen nettovelkaisuusaste. Edellä mainittua sovelletaan osinkojen lisäksi myös muihin ylijäämän tai varojen jaon tapoihin.

Kaupungin yhteisöomistuksia ohjaavat yhteiset tavoitteet

- vastuullisuuden periaatteet huomioidaan yhteisön tavoitteissa,
- omistukset ovat ensisijaisesti suoria omistuksia ilman alakonserneja,
- samanlaista liiketoimintaa ei harjoiteta eri yhteisöissä, jos se on kaupungin edun vastaista,
- kaupunkikonsernin ja tytäryhteisöjen velkaantuminen on hallittua,
- omaisuusarvot kehittyvät positiivisesti,
- mikäli omistus ei enää palvele kaupungin toimintaa, omistuksesta voidaan luopua taloudellisesti järkevällä tavalla,
- omaisuuteen kohdistuva korjausvelka on hallinnassa ja tavoitteena on korjausvelan suunnitelmallinen vähentäminen,
- asumisen kokonaiskustannukset ovat kohtuulliset, ja pidemmällä aikajaksolla enintään valtakunnan keskitasoa (veden, energian, tietoliikenneyhteyksien hinta, jätehuoltokustannukset ym.),
- harjoitetaan tarkoituksenmukaista ja suunnitelmallista osinko-, investointi- ja poistopolitiikkaa,
- yhteisöjen pääomittamiset tehdään pääsääntöisesti kaupungin talousarvion mukaisesti,

- luodaan yhteistyössä yhteisön kanssa toiminnan tehokkuutta kuvaava ja kunkin yhteisön toimialan huomioiva mittaristo, jonka tuottama informaatio on vertailtavissa kaupunkikonsernin taloudellista asemaa kuvaaviin kriteereihin, sekä toimialalla yleisesti käytettyihin tunnuslukuihin,
- haetaan aktiivisesti synergiaetuja päällekkäisten rakenteiden ja toimintojen ehkäisemiseksi sekä resurssien tehokkaan käytön maksimoimiseksi esimerkiksi yhteisö- ja hallintorajat ylittävällä yhteistyöllä sekä keskitettyjä tukipalveluja hyödyntämällä,
- konsernin yhtenäisyyden korostamiseksi tytäryhteisöjen yritysilmessä tulee soveltuvin osin näkyä Rovaniemen kaupunkibrändi ja huomioida kaupungin graafinen ohjeisto,
- edistetään yhteisöllisyyttä lisäämällä eri yksiköiden ja yhteisöjen välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä sekä keskinäistä tunnettuutta,
- kaupungin tavoitteena on konserniyhteisöjen edelläkävijäasema digitalisaation hyödyntämisessä ja kehittämisessä sekä kiertotaloudessa,
- yhteisöt toteuttavat kaikessa toiminnassaan mahdollisimman avointa tiedotus- ja viestintäpolitiikkaa sekä noudattavat avoimen hallinnon periaatteita siltä osin kuin yhteisön toiminnan luonne sen mahdollistaa,
- Yhteisöjen tulee huolehtia asianmukaisesti henkilöstön asemasta yhteisön hallinnossa ja varmistaa oikea aikainen ja riittävä tiedotus henkilöstölle,
- toiminnan laajentuminen Rovaniemen ulkopuolelle tulee olla Rovaniemen kaupungin kokonaisedun mukaista.

Omistamisen monet muodot

Yhteisöomistukset

Rovaniemen kaupungin tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt toteuttavat kukin osaltaan erikseen määriteltyjä tehtäviä, jotka on katsottu tarkoituksenmukaiseksi organisoida yhteisömuodossa. Ne yhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta, ovat osa kaupunkikonsernia.

Kaupungin omistuksien taustalla olevat yhteisökohtaiset intressit vaikuttavat yksittäisille yhteisöille määriteltäviin omistajuuden tavoitteisiin. Myös yhteisön mahdollinen asemoituminen markkinoilla vaikuttaa omistuksen tavoitteisiin. Joissain tilanteissa myös lainsäädäntö pakottaa järjestämään kaupungin toiminnan yhteisömuodossa.

Kaupungin perustehtävää toteuttavissa yhteisöissä tavoitellaan aina määräysvaltaa sujuvan ja tehokkaan omistajaohjauksen sekä tarvittaessa sidosyksikköaseman mahdollistamiseksi. Perustehtävää tukevaa toimintaa tuottavassa yhteisössä voidaan olla mukana vähemmistöomistajana, eikä omistusosuudelle aseteta vähimmäisvaatimusta.

Uuden yhteisön perustamisella tulee aina olla jokin kaupungin toimintaan liittyvä keskeinen tehtävä, ja yhteisön tulee toteuttaa omistajan tavoitteita.

Konsernirakenne

Kaupunkikonsernissa tavoitellaan yksinkertaista konsernirakennetta, jossa yhteisöjen perustehtävä ja rooli kaupungin strategian toteuttamisessa on selkeä. Konsernirakenteen tulee mahdollistaa avoimen hallinnon periaatteiden toteutuminen, konsernipalveluiden hyödyntäminen sekä kaupungin toiminnan kokonaisedun saavuttaminen.

Konsernirakenteessa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- kaupungin omistukset järjestetään toimialoittain sopiviksi kokonaisuuksiksi, eikä samankaltaista toimintaa harjoiteta useissa eri yhteisöissä,
- kaupunki omistaa yhteisöjä ensisijaisesti suoraan, eikä sen omistamiin yhteisöihin tarpeettomasti muodosteta alakonserneja,
- omien yhteisöjen välille ei rakenneta keskinäisiä tai ristikkäisiä omistussuhteita, ellei hankintalainsäädäntö niin edellytä,
- omistukset keskitetään siten, että kaupunki ei omista samaa yhteisöä sekä suoraan että toisen yhtiön kautta,
- tavoitellaan konsernirakennetta, joka parhaiten palvelee kokonaisuutta.

Tytäryhtiöt (osakeyhtiömuotoinen tytäryhteisö)

Rovaniemen kaupunkikonsernin tytäryhtiöissä toiminta on osakeyhtiömuotoista, osakeyhtiölain mukaan järjestettyä ja konsernijohdon ohjaus niiden toiminnassa on vahvaa. Johdonmukaisella omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että tytäryhtiöiden toiminnassa otetaan huomioon kaupungin toiminnan kokonaisuus.

Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan sekä yleisillä että yhtiökohtaisilla omistajapoliittisilla tavoitteilla, konserniohjeella, yhtiöjärjestyksellä sekä omistajaohjauksella. Konserniohjeessa esitetään tarkemmat menettelytavat konsernin kokonaisedun huomioimiseksi muun muassa talouden ja investointien suunnittelemisessa sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan toteuttamisesta.

Tytäryhtiömuotoisen toiminnan perusteena on lisätä toiminnan ketteryyttä ja joustavuutta sekä osoittaa toiminnan läpinäkyvyys kilpailluilla markkinoilla. Joissakin tapauksissa toimintamuodolla mahdollistetaan strategisten kumppanien sitouttaminen mukaan yhtiön toimintaan.

Yhtiömuotoisen toiminnan vaikuttavuuden varmistamiseksi yhtiöille asetetaan selkeät ja mitattavissa olevat, toimintaa kuvaavat ja kaupunkistrategiasta johdetut tavoitteet.

Tytäryhtiö (ja niiden tytäryhtiöt *)	Rovaniemen kaupungin omistusosuus	Rovaniemi-konsernin omistus (tytäryhtiön kautta)
Napapiirin Energia ja Vesi Oy (emoyhtiö)	100 %	
* Napapiirin Vesi Oy		100 %
* Rovaniemen Verkko Oy		100 %
* Napapiirin Kuituverkot Oy		100 %
* Napapiirin Infra Oy		100 %
* Ranuan Bioenergia Oy		90 %
* Ellappi Oy		43 %
* Neve Isommuus Oy		25 %
* Energiapolar Oy		24,3 %
* Cinia Alliance Oy		2,94 %
Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy (emoyhtiö)	100 %	
* Rovaniemen kaupunkikiinteistöt Oy		100 %
* Kiint. Oy Campus Borealis		100 %
* Kiint. Oy Santas Technology Park		100 %
* Kiint. Oy Rovaniemen Ahjotie 4		100 %
* Kiint. Oy Arktinen Instituutti		100 %
* Kiint. Oy Rovaniemen Korkalonkatu 12		100 %
* Rovaniemen Rosa Oy		100 %
* Kiint. Oy Rovaniemen Ukkoherantie 18		100 %
* Kiinteistö Oy Koskirova		100 %
* Kiinteistö Oy Koskikatu 18		100 %
* Kiinteistö Oy Häly		96,8 %
* Kiint. Oy Rytke		85,26 %
* Kiint. Oy Napapiirinpalvelut		78,2 %
* Rovaniemen Linja-autoasema Oy		100 %

* Kiint. Oy Saarenkylän Liiketalo		70,7 %
Rovaniemen Kehitys Oy (emoyhtiö)	100 %	
* Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy		51 %
* Suomen Moottorikelkkasäätiö		50 %
* House of Lapland Oy		26,6 %
* Cinia Alliance Oy		5,88 %
Napapiirin Residuum Oy	90,04 %	
Työterveys Lappica Oy	93,81 %	
Kiinteistö Oy Lappi Areena	100 %	
Kiinteistö Oy Monitoritalo	66,33 %	
Kiinteistö Oy Rovaniemen Poropeukalo	100 %	
Rovaniemen Klubikiinteistö Oy (selvitystilassa)	52,46 %	

Osakkuusyhtiöt

Rovaniemen kaupungin osakkuusyhtiöissä toiminta on osakeyhtiölain mukaan järjestettyä ja vähemmistöomistuksesta johtuen kaupunkiomistajan ohjausrooli niiden toiminnassa on tavoitteellinen. Osakkuusyhtiöiden osalta määrätietoisella omistajaohjauksella myötävaikutetaan siihen, että muiden omistajien tavoitteet ja intressit ovat kaupunkiomistajan kanssa yhtenevät.

Osakkuusyhtiömuotoisen toiminnan perusteena on olla yhteisomistajana toiminnassa, joka on kaupungin strategiaa tukevaa ja jolla on positiivinen vaikutus kaupungin toimintaan. Osakkuusyhteisöjen osakassopimukset ja yhtiöjärjestykset tulee olla omistusten perusteita tukevia. Strategiseen yhteisomistukseen sidotun pääoman vaikuttavuuden arvioimiseksi osakkuusyhtiöiltä toivotaan selkeää ja kuvailevaa raportointia toiminnalle asetettujen tavoitteiden mittaamiseksi.

Osakkuusyhtiöt (ja niiden tytäryhtiöt*) sekä muut omistukset (alle 20 %)	Rovaniemen kaupungin omistusosuus	Osakkuusyhtiön omistusosuus sen tytär- tai osakkuusyhtiössä
Kiinteistö Oy Arctic Centre	50,00 %	
* Arktikum Palvelu Oy		33,33 %

Rovakaira Oy	39,85 %	
* Energiapolar Oy		34,21 %
LapIT	33,75 %	
* Cinia Alliance Oy		2,94 %
Arktikum Palvelu Oy	33,33 %	
Kunta-asunnot Oy	28,75 %	
* Rovanapa Oy		100 %
Lapin AMK Oy	16,0 %	
Rovaniemen Keskuspesula Oy	14,0 %	
KOHA-Suomi Oy	4,0 %	
Kuntien Tiera Oy	1,9 %	
Sarastia	1,77 %	
Kuntarahoitus	0,3 %	
kiinteistöyhtiöt, joissa Rovaniemi omistajana	Omistusosuus	
Rovaniemen Pohjanpuistikon Autotalo Oy	26,89 %	
Kiinteistö Oy Saarenhelmi	36,8 %	
Kiinteistö Oy Korkalovaaran Palvelu	14,48 %	
Vuokrakodit Holding Oy	22,98 %	

Yhdistykset ja säätiöt

Säätiömuotoinen toiminta on säätiön sääntöjen ja säätiölain mukaan järjestettyä. Yhdistysmuotoinen toiminta puolestaan on yhdistyksen sääntöjen ja yhdistyslain mukaista. Toimintamuotoja yhdistää niiden yleishyödyllinen tai hyödyllinen tarkoitus ja tietty kaupunkistrategiaa tukeva tehtävä.

Näitä yhteisöjä ohjataan niiden sääntöjen ja hallitustyöskentelyn kautta sekä kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen osalta soveltuvin osin myös omistajapolitiittisin tavoittein ja konserniohjeella. Yhdistysten ja säätiöiden toiminnan vaikuttavuutta mitataan asettamalla toiminnan tarkoitusta vastaavia ja mitattavissa olevia konkreettisia tavoitteita.

Ne yhdistykset ja säätiöt, joissa kaupungilla on määräysvalta, ovat osa kaupunkikonsernia ja ne luetaan kuuluvaksi tytäryhteisöihin. Uusia säätiöitä ei ole perusteltua muodostaa toimintoja

organisoitaessa, koska säätiömuodossa toimivien yhteisöjen omistajaohjaus on heikosti toteutettavissa. Kaupunkikonserniin kuuluvat säätiöt raportoivat toimintakertomuksessaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimintansa tuloksellisuudesta.

Säätiöt (ja niiden tytäryhtiöt*)	Asema	Suhde
Rovaniemen kylien kehittämissäätiö	määräysvalta	kaupungin konserniyhteisö
Eduro-säätiö	määräysvalta	kaupungin konserniyhteisö
* Laptikki Oy		Eduron omistusosuus 100 %

Yhdistykset	Asema	Suhde
Lapin alueteatteriyhdistys ry	määräysvalta	kaupungin konserniyhteisö

Kuntayhtymät

Kuntayhtymissä toiminta on kuntalain ja yhtymään kuuluvien kuntien välisen perussopimuksen mukaan järjestettyä. Kuntayhtymien omistajaohjaus tapahtuu yhtymävaltuuston, yhtymäkokouksen ja hallitustyöskentelyn kautta, perussopimuksella sekä omistajapoliittisilla tavoitteilla ja konserniohjeella.

Ne kuntayhtymät, joissa kaupungilla on määräysvalta, ovat osa kaupunkikonsernia ja ne luetaan kuuluvaksi tytäryhteisöihin. Kuntayhtymien toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta tarkastellaan yhtymäkohtaisesti asetetuin ja helposti mitattavissa olevin konkreettisin tavoittein.

Kuntayhtymät (ja niiden tytäryhtiöt*)	Rovaniemen kaupungin osuus peruspääomasta	Kuntayhtymän omistukset
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä	65 %	
* Santasport Finland Oy		100 %
* Redu Edu Oy		100 %
Lapin Sairaanhoidopiiri ky	53,28 % (äänivalta 35%)	
* Rovaniemen Keskuspesula Oy		76,2 %
Ounastähti Kehittämiskuntayhtymä	42,33 %	
* Ounastuotanto Oy		100 %

Lapin Liitto ky	32,37 %	
-----------------	---------	--

Liikelaitokset

Rovaniemen kaupungilla ei tällä hetkellä ole liikelaitoksia.

Muu omaisuus

Rovaniemen kaupungin merkittäviä omaisuuseriä ovat tässä omistajapolitiikassa käsiteltävien yhteisöomistusten lisäksi sijoitusomaisuus, maaomaisuus, rakennusomaisuus sekä kiinteät rakenteet ja laitteet ja yleiset alueet käsittävä niin sanottu infraomaisuus.

Sijoitusomaisuus

Rovaniemen kaupungin sijoitusomaisuuden (poislukien tytär- ja osakkuusyhteisösijoitukset) hallinnan perusteet on määriteltä Rovaniemen kaupungin sijoitustoiminnan perusteet -asiakirjassa.

Maaomaisuus

Omistamalla maata kaupunki turvaa maan saamisen yhdyskuntarakentamiseen oikea-aikaisesti, kohtuuhintaan ja rakenteen kannalta tärkeillä alueilla. Omistamalla sekä raakamaata että tonttimaata kaupunki turvaa elinvoimansa ja saa kaavoituksesta johtuvan maan arvonnousun itselleen. Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella kaupungin tulee hankkia omistukseensa asemakaavan mukaisten katujen ja muiden yleisten alueiden alueet. Muilta osin maan omistaminen ei ole kaupungin lakisääteinen tehtävä. Rovaniemen kaupungin maaomaisuutta koskevat omaisuuden hallinnan tavoitteet ja perusteet määritellään kaupunkistrategiasta johdetussa *Rovaniemen kaupungin maapoliittinen ohjelma* -asiakirjassa.

Rakennusomaisuus

Rovaniemen kaupungin rakennusomaisuutta koskevat omaisuuden hallinnan perusteet määritellään *Rovaniemen kaupungin toimitilaohjelma* -asiakirjassa.

Kiinteät rakenteet ja laitteet sekä yleiset alueet (=infraomaisuus)

Rovaniemen kaupungin kiinteitä rakenteita ja laitteita sekä yleisiä alueita koskevat omaisuuden hallinnan periaatteet määrittellään *Rovaniemen kaupungin infraomaisuuden hallinnan periaatteet* -asiakirjassa.

Toimivalta, organisointi ja toteuttaminen

Omistajaohjauksen toimivallasta määrätään Rovaniemen kaupungin hallintosäännössä. Omistajapolitiikkaan perustuvaa päätösvaltaa käyttää hallintosäännössä määrätty konsernijohto.

Kaupunki noudattaa omistajaohjauksessaan lainsäädännön mukaista tehtävien ja vastuiden jakoa yhteisöjen toimielinten ja omistajan välillä. Lainsäädännössä määriteltyjä myötävaikuttamisen keinoja ovat esimerkiksi perustamissopimukset, osakassopimukset, yhtiöjärjestykset, perussopimukset, säännöt ja muut sopimukset sekä henkilövalintoihin liittyvä vaikuttaminen ja toimiohjeiden antaminen kaupunkiomistajaa edustaville. Yhtiön johto ja hallitus vastaavat operatiivisista ja liikkeenjohdollisista päätöksistä.

Omistajaohjauksen vuorovaikutteisuuden varmistamiseksi on tärkeää mahdollistaa mahdollisimman avoin vuoropuhelu osapuolten välillä. Omistajana kaupunki keskustelee yhtiöiden kanssa aktiivisesti mahdolliset muut omistajat huomioon ottaen. Epävirallinen vuorovaikutus ja avoin viestintä muodostavat olennaisen osan omistajaohjauksen käytännön työstä virallisen päätöksenteon ohella.

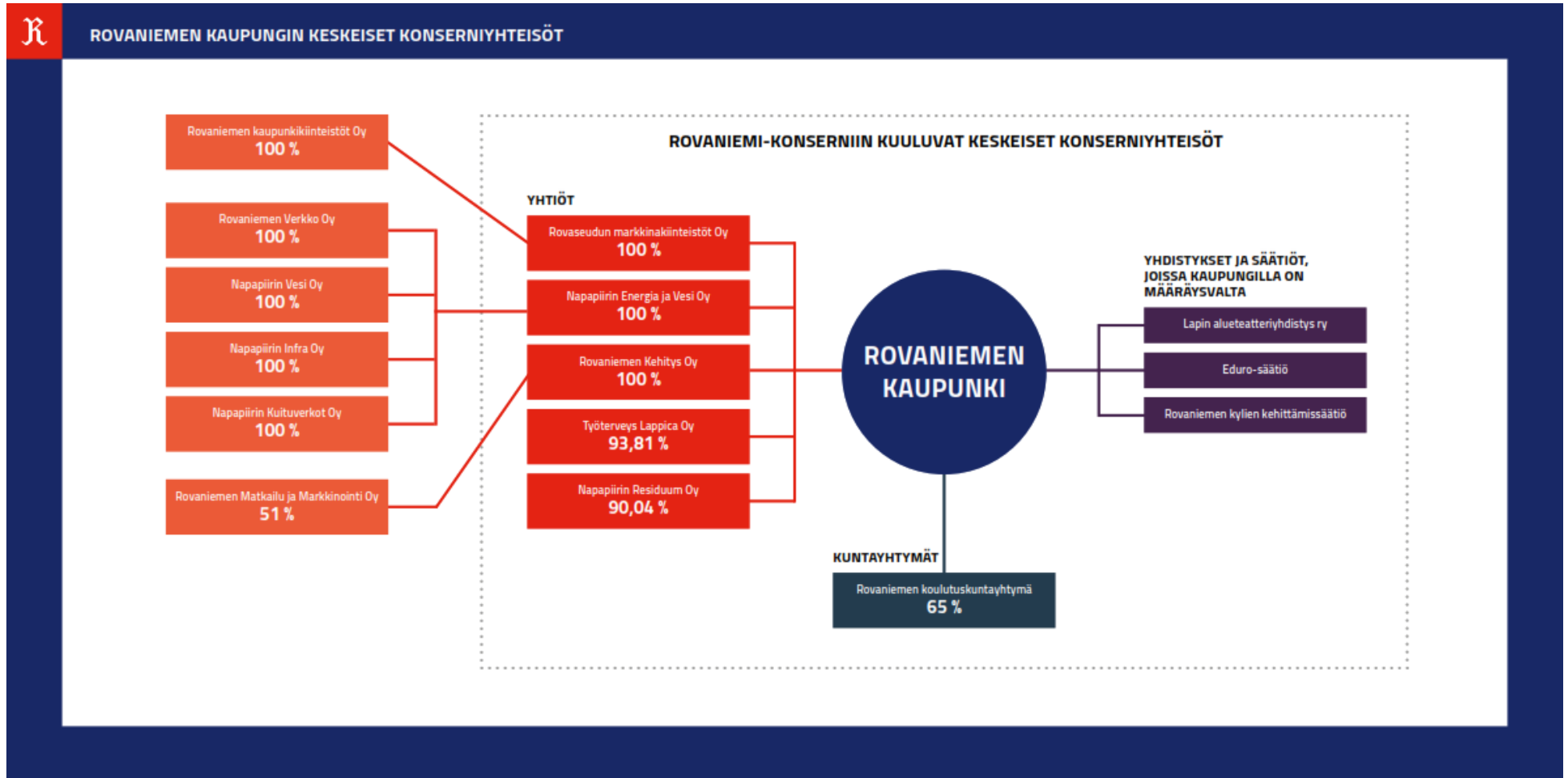
Omistajapolitiikan onnistumisen edellytyksenä on myös kahdensuuntainen aktiivinen vuoropuhelu sekä tiedottaminen yhteisöjä ja omistajaa koskevasta päätöksenteosta sekä niihin liittyvistä asioista. Osapuolet ovat vastuussa myös toistensa ajan tasalla pitämisestä valmistelussa tai päätöksentekoon menossa olevista asioista, joilla on vaikutusta toiseen osapuoleen.

Kaupunki hoitaa yhteisövarallisuuttaan asettamalla kaupungin tavoitteet ja omistajapolitiikan yleiset periaatteet tuntevia sekä niihin sitoutuvia edustajiaan yhteisöjen hallituksiin konserniohjeen linjausten sekä konsernijohton näkemyksen perusteella.

Konserniohjeessa määrittellään myös tarkemmin menettelytavoista, joilla yhdenmukaistetaan omistajaohjausta sekä konsernin kokonaisedun saavuttamisen edellytykset varmistetaan. Konserniohjetta noudatetaan tytäryhteisöissä ja huomioidaan soveltuvin osin muissa yhteisöissä.

Osa II

Yhteisökohtainen osa

Napapiirin Energia ja Vesi Oy

Omistussuhde: Rovaniemen kaupungin tytäryhtiö
Omistusosuus: 100 % [omistusosuus säilytetään]
Toimiala: Sähkösojimus (päätoimiala)
TOL35113 Sähkön ja kaukolämmön yhteistuotanto

Strateginen intressi

Strategisena intressinä on omistaa ja hallinnoida emoyhtiön kautta Rovaniemen kaupungin alueen kaukolämmön jakeluverkkoa sekä tuottaa edullista ja ympäristöystävällistä kaukolämpöä jakelualueen asiakkaiden kiinteistöihin. Yhtiö toimii emoyhtiönä konsernissa, johon kuuluvat yhtiön kokonaan omistamat strategiset tytäryhtiöt Napapiirin Kuituverkot Oy, Napapiirin Vesi Oy, Rovaniemen Verkko Oy ja Napapiirin Infra Oy. Tytäryhtiöidensä kautta yhtiö omistaa ja hallinnoi Rovaniemen kaupungin vesijohto- ja viemäriverkostoa, sähkön siirto- ja jakeluverkostoa ja valokuituverkkoa sekä tuottaa infrarakentamisen palveluita.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- Rovaniemen kaupungin sähköverkkoliiketoimintaan liittyvien omistusten keskittämistä Neve-konserniin selvitetään osana omaisuuden tehokasta hallintaa ja käyttöä
- yhtiö ei hanki uusia sähköenergian vähittäismyyntiin liittyviä omistuksia
- yhtiö saavuttaa energiatuotannon hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä
- yhtiö toimii toimialansa liiketoiminnan aktiivisena kehittäjänä ja voi olla mukana uusiutuvan energian tuotannon hankkeissa
- yhtiö on valtakunnallisesti johtava toimialaansa liittyviä palveluita tuottava yhtiö
- kehittää toimialojensa kiertotaloutta yhdessä Napapiirin Residuum Oy:n kanssa
- yhtiö kasvaa kannattavasti, tekee vuosittain positiivisen tuloksen ja pystyy jakamaan osinkoa
- yhtiö varautuu verkoston saneeraustarpeeseen siten, että verkoston korjausvelka on hallinnassa ja pidemmällä aikavälillä korjausvelka vähenee
- Rovaniemen alueen kaukolämpöverkostot ovat strategista omaisuutta, joita ei luovuteta kaupunkikonsernin ulkopuoliseen omistukseen tai hallintaan
- yhtiö voi laajentaa liiketoimintaansa Rovaniemen alueen ulkopuolelle, jolloin yhtiön omistus näihin omaisuuseriin voi olla välillistä vähemmistöomistusta, kun nämä omaisuuserät turvataan takaisinosto-oikeudella.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Kaukolämmön hinta
- Liiketulos

- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste

Toiminnalliset

- Asiakastyytyväisyys
- henkilöstötyytyväisyys
- kaukolämpöverkon nykykäyttöarvo-% (korjausvelan näkökulma)
- Kaukolämpöverkon saneeraus- ja rakennusvolyyymi sekä kustannus per määräyksikkö.

Napapiirin Vesi Oy

- Omistussuhde: Napapiirin Energia ja Vesi Oy:n tytäryhtiö
- Omistusosuus: 100 % [säilytetään kokonaan konsernin omistuksessa]
- Toimiala: Vedenpuhdistus ja vedenjakelu (päätoimiala)

Strateginen intressi

Strategisena intressinä on varmistaa Rovaniemen kaupungin alueen puhtaan veden hankinta ja jakelu sekä alueen jätevesien kerääminen ja käsittely sekä turvata riittävä vesivaranto ja vedenjakelu myös poikkeusoloissa. Yhtiö on vesihuoltolain nojalla erityisyhteisö, joka hoitaa lakisääteistä yhteiskunnallista erityistehtävää.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- yhtiö kykenee jakamaan laadukasta ja turvallista talousvettä sekä huolehtimaan jäteveden johtamisesta ja puhdistamisesta viranomaisen vaatimusten mukaisesti
- yhtiö rakentaa ja ylläpitää toiminta-alueensa vesihuoltoverkostoa ja siihen liittyviä laitoksia, jotka pidetään yhtiössä Rovaniemen kaupungin strategisena omaisuutena
- yhtiö vastaa kaupungin osoittaman alueen huleveden viemäroinnin rakentamisesta ja ylläpidosta
- yhtiö selvittää taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset hulevesien käsittelyn käyttöönotolle ja siihen liittyvät taloudelliset vaikutukset
- asiakkailta perittävien maksujen tulee perustua todellisiin kustannuksiin
- yhtiön varautuu erityistilanteisiin siten, että veden jakelu sekä viemärointi pystytään turvaamaan myös poikkeustilanteissa
- yhtiö toimii aktiivisena vesihuollon kehittäjänä tiiviissä yhteistyössä muiden vesilaitosten kanssa
- yhtiö tekee vuosittain positiivisen tuloksen
- yhtiö ei jaa osinkoa, vaan tuotot on sijoitettava verkoston ja laitosten investointeihin ja peruskorjaukseen sekä ylläpitoon
- yhtiö varautuu saneeraustarpeeseen siten, että verkoston korjausvelka on hallinnassa ja että korjausvelka vähenee
- kaupunkiomistaja voi myös tehdä sijoituksia yhtiöön edellä mainitun tavoitteen saavuttamiseksi
- yhtiö toimii kiinteässä yhteistyössä Rovaniemen kaupungin maankäytön, kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan sekä muiden toiminta-alueensa verkonrakentajien kanssa.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Vesimaksujen taso (vertailu maan keskiarvoon)
- Liiketulos
- Omavaraisuusaste

- Tilikauden tulos ja -ennuste.

Toiminnalliset

- Asiakastyytyväisyys
- Vesihuoltoverkoston nykykäyttöarvo-% (korjausvelan näkökulma)
- Vuotovesiprosentti
- Vesihuoltoverkoston rakentamis- ja saneerausvolyymi sekä kustannus per määräyksikkö
- Puhdistamoiden puhdistustehokkuus ja käsittelyhintaa per käsitelty yksikkö.

Rovaniemen Verkko Oy

Omistussuhde: Napapiirin Energia ja Vesi Oy:n tytäryhtiö

Omistusosuus: 100 % [säilytetään kokonaan konsernin omistuksessa]

Toimiala: Energiapalvelut, energian tuotanto (päätoimiala), Sähkön siirto (TOL2008)

Strateginen intressi

Strategisena intressinä on rakentaa, hallinnoida ja ylläpitää toimintavarmaa ja kustannustehokasta sähkönjakeluverkkoa toimialueellaan sähkömarkkinalaissa tarkemmin säädetyllä tavalla.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- yhtiö pystyy omistamansa verkon kautta jakamaan asiakkailleen häiriöttömästi sähköä
- yhtiö rakentaa ja ylläpitää jakelualueellaan toimintavarmaa sähkönjakeluverkostoa ja siihen liittyviä laitteita
- asiakkailta perittävät maksut perustuvat todellisiin kustannuksiin
- sähkönjakeluverkko säilyy yhtiössä Rovaniemen kaupungin strategisena omaisuutena
- yhtiö toimii aktiivisena sähköverkkojen kehittäjänä, ja varmistaa toimintavarmuutensa omaksumalla alan parhaat käytännöt
- yhtiön tulee toimeen omalla tulorahoituksellaan
- yhtiö ei jaa osinkoa, vaan tuotot sijoitetaan verkoston investointeihin ja peruskorjaukseen sekä ylläpitoon
- yhtiö varautuu saneeraustarpeeseen siten, että verkoston korjausvelka on hallinnassa ja pidemmällä aikavälillä korjausvelka vähenee
- yhtiö toimii kiinteässä yhteistyössä Rovaniemen kaupungin maankäytön, kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan sekä muiden toiminta-alueensa verkonrakentajien kanssa.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Sähkön siirron hinta (vertailu maan keskiarvoon)
- Liiketulos
- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste

Toiminnalliset

- Asiakastyytyväisyys
- Sähkönsiirtoverkon nykykäyttöarvo-% (korjausvelan näkökulma)
- Sähkönsiirtoverkon rakentamis- ja saneerausvolyyymi sekä -kustannus per yksikkö

Napapiirin Kuituverkot Oy

Omistussuhde: Napapiirin Energia ja Vesi Oy:n tytäryhtiö

Omistusosuus: 100 % [määräysvalta säilytetään]

Toimiala: Tietoliikennepalvelut, tietoliikennelaitteet (päätoimiala)

Strateginen intressi

Strategisena intressinä on varmistaa, että Rovaniemen kaupungin asukkaat ja yhteisöt voivat tulevaisuudessa hyödyntää nopeaa ja laadukasta symmetristä tietoverkkoa. Tavoitteena on, että Rovaniemen alueelle kehittyy laaja, tietoturvallinen, toimintavarma ja kustannustehokas valokuituverkko, joka on Rovaniemen digitalisaation kehittämisen perusta. Pitkän aikavälin intressinä on tukea Rovaniemen asemaa osana kansainvälistä tietoliikenneverkostoa.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- Rovaniemen kaupungin määräysvalta yhtiössä säilytetään
- yhtiö hallitusti kasvaen toteuttaa toiminta-alueelleen symmetrisen valokuituverkon, joka pidetään yhtiössä Rovaniemen kaupungin strategisena omaisuutena
- yhtiö toimii kiinteässä yhteistyössä Rovaniemen kaupungin maankäytön, kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan sekä muiden toiminta-alueensa verkonrakentajien kanssa
- pidemmän aikavälin tavoitteena on, että yhtiö kasvaa kannattavasti ja tekee vuosittain positiivisen tuloksen, ja että yhtiön arvo kehittyy positiivisesti
- kaupunkiomistaja voi järkevällä riskienhallinnalla tehdä sijoituksia yhtiöön sen tehtävän mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi
- yhtiö ei jaa osinkoa, vaan tuotot sijoitetaan verkoston investointeihin ja yhtiön arvon kasvattamiseen
- yhtiö tukee Rovaniemen asemaa osana kansainvälistä tietoliikenneverkostoa
- yhtiö huomioi Rovaniemi-konsernin osallisuuden hankkeessa, jonka tarkoituksena on toteuttaa tietoliikenneyhteys Euroopan ja Aasian välille
- yhtiö voi toimia koko Suomen alueella, mikäli laajempi toimialue on Rovaniemen kaupungin kokonaisedun mukaista.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Liiketulos
- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste

Toiminnalliset

- Asiakastyytyväisyys

Napapiirin Infra Oy

- Omistussuhde: Napapiirin Energia ja Vesi Oy:n tytäryhtiö
- Omistusosuus: 100 % [säilytetään kokonaan konsernin omistuksessa]
- Toimiala: Maanrakennus ja maansiirto (päätoimiala)
TOL42110 Teiden ja moottoriteiden rakentaminen

Strateginen intressi

Strategisena intressinä on tuottaa kaupunki-infran rakentamis- ja kunnossapitopalveluita joilla ylläpidetään viihtyisää kaupunkiympäristöä, toimivia liikenneyhteyksiä sekä toimintavarmaa vesihuoltojärjestelmää.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- yhtiön tehtävänä on sidosyksikköasemassaan varmistaa eräiden konsernin välttämättömyyspalveluiden kuten vesihuollon kannalta kriittisten huolto- ja rakennusresurssien saatavuus
- yhtiö tuottaa kustannustehokkaita kaupunki-infran rakentamis- ja kunnossapitopalveluita, joilla ylläpidetään toimintavarmaa vesihuoltojärjestelmää
- yhtiö toimii aktiivisena kaupunki-infran rakentamisen ja kunnossapidon kehittäjänä sekä varmistaa toimintavarmuutensa ja kustannustehokkuutensa toimimalla tiiviissä yhteistyössä muiden toimialan alueellisten yhtiöiden kanssa
- yhtiö tulee toimeen omalla tulorahoituksellaan
- yhtiö ei jaa osinkoa, vaan tuotot on sijoitettava yhtiön liiketoiminnan kehittämiseen
- yhtiö toimii kiinteässä yhteistyössä Rovaniemen kaupungin yhdyskuntatekniikan sekä toiminta-alueensa verkonrakentajien kanssa.

Talouden ja toiminnan mittarit;

Taloudelliset

- Liiketulos
- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste

Toiminnalliset

- Asiakastyytyväisyys
- Henkilöstötyytyväisyys

Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy

Omistussuhde: Rovaniemen kaupungin tytäryhtiö

Omistusosuus: 100 % [säilyy kaupungin tytäryhtiönä]

Toimiala: Toimitilavälitys, toimitilamyynti, toimitilavuokraus (päätoimiala)
TOL41100 Rakennuttaminen ja rakennushankkeiden kehittäminen

Strateginen intressi

Strategisena intressinä on varmistaa, että Rovaniemen kaupungin alueella on tarjolla elinkeinotoimintaan soveltuvia toimitiloja ja että kaupungin maa-alueita kehitetään siten, että alueella on riittävästi tarjolla sijoittumisvaihtoehtoja elinkeinotoimintaa harjoittaville yhteisöille.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- yhtiö toimii aktiivisena liikekiinteistöjen kehittäjänä ja markkinoi Rovaniemen kaupungin alueella olevia, yritystoimintaan soveltuvia kiinteistöjä ja toimitiloja aktiivisesti niitä tarvitseville, ja siten aktiivisesti edistää yritysten sijoittumista paikkakunnalle
- yhtiö toimii kiinteistömarkkinoilla, jossa se voi ottaa hallittua riskiä
- yhtiön ei tule toimia asuntomarkkinoilla
- yhtiö voi hankkia omistukseensa rakennuksia ja kiinteistöjä
- yhtiön tulee luopua toimintaansa kuulumattomasta sekä kannattamattomasta rakennusomaisuudesta
- yhtiö toimii kiinteässä yhteistyössä Rovaniemen kaupungin yrityspalveluiden, maankäytön, kaavoituksen ja yhdyskuntatekniikan kanssa, sekä erityisesti konsernin muiden kiinteistötoimijoiden kanssa
- yhtiö kasvaa kannattavasti, tekee vuosittain positiivisen tuloksen tuloksesta yhtiölle jää riittävä kehittämispanos
- yhtiö pystyy jakamaan osinkoa omistajalle vaarantamatta yhtiön kehittämistoimintaa
- yhtiö voi käyttää rahoituksen vakuutena taseessaan olevaa varallisuutta.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Neliövuokra
- Liiketulos
- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste

Toiminnalliset

- Asiakastyytyväisyys

ROVANIEMI

- Henkilöstötyytyväisyys
- Käyttöaste

Rovaniemen Kaupunkikiinteistöt Oy

Omistussuhde: Rovaseudun Markkinakiinteistöt Oy:n tytäryhtiö

Omistusosuus: 100 % [konsernirakenne arvioidaan]

Toimiala: Rakennuttajapalvelu (päätoimiala)
TOL41100 Rakennuttaminen ja rakennushankkeiden kehittäminen

Strateginen intressi

Strateginen intressi on jatkossa osaltaan varmistaa ensisijaisesti Rovaniemen kaupungille käyttötarkoituksen mukaiset toimitilat ja vastata niiden ylläpidosta. Yhtiön tehtävää täsmennetään toimitilahallinnan uudelleenorganisoinnin selvitystyön yhteydessä.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- toimitilahallinnan uudelleenorganisoinnin selvitystyötä jatketaan
- Rovaniemen kaupunkikiinteistöt Oy (RoKa) erottamista Rovaseudun Markkinakiinteistöt -konsernista kaupungin suoraksi tytäryhtiöksi nykyisellä taseella arvioidaan toimitilahallinnan uudelleenorganisoinnin selvitystyön perusteella
- kaupungin tilapalveluista vastaava organisaatio tuottaa toistaiseksi Roka:n omistamien kiinteistöjen ylläpidon edellyttämät palvelut
- selvitystyössä huomioidaan sote-uudistuksen vaikutukset koko kaupunkikonsernin tilahallinnan näkökulmasta.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Mittarit määritellään toimitilahallinnan uudelleenorganisoinnin selvitystyön valmistuttua.

Rovaniemen Kehitys Oy

Omistussuhde: Rovaniemen kaupungin tytäryhtiö

Omistusosuus: 100 % [säilytetään tytäryhtiönä]

Toimiala: Yrityspalvelut (päätoimiala), TOL70220 Muu liikkeenjohdon konsultointi

Strateginen intressi:

Yhtiö hallinnoi yhteisöomistuksiaan, yhtiön hallinnassa olevia tavaramerkkejä ja muuta aineetonta omaisuutta sekä toimii hankeosapuolena erilaisissa hankkeissa.

Omistajapoliittiset tavoitteet:

- yhtiön omistusmuotoa ja omistussuhteita tarkastellaan elinkeinotoiminnan tukipalveluiden järjestämisperiaatteiden ja uudelleenorganisoinnin arvioinnin yhteydessä
- yhtiö toimii omistamiensa yhteisöjen ja tavaramerkkien sekä muun aineettoman omaisuuden hallinnoijana
- tytäryhtiö Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy:n (Visit Rovaniemi) siirtämistä kaupungin suoraan omistukseen arvioidaan
- yhtiö voi toimia hankeosapuolena erilaisissa hankkeissa.

Talouden ja toiminnan mittarit:

- Hankkeissa tavoitteiden mukaiset mittarit
- Tytäryhteisöillä omat mittarit

Rovaniemen Matkailu ja Markkinointi Oy

Omistussuhde: Rovaniemen Kehitys Oy:n tytäryhtiö, aputoiminimi Visit Rovaniemi

Omistusosuus: 51 % [Konsernirakenne arvioidaan, enemmistöomistus säilytetään]

Toimiala: Matkailun markkinointiviestintä ja matkailun kehittäminen

Strateginen intressi

Strategisena intressinä on varmistaa, että Rovaniemen alue arktisena ja kansainvälisenä matkailukaupunkina kehittyy ja vahvistuu, ja että Rovaniemen vetovoima Pohjois-Suomen merkittävimpänä matkailukaupunkina kasvaa. Yhtiö koordinoi Rovaniemen alueen matkailumarkkinointia sekä vahvistaa Rovaniemen Arctic Capital-brändiä ja lisää Rovaniemen tunnettuutta matkailukaupunkina ja Joulupukin virallisena kotikaupunkina.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- yhtiö edistää Rovaniemen kansainvälistä näkyvyyttä
- yhtiö edistää matkailuelinkeinoa tuottamalla Rovaniemen matkailuneuvontapalveluita sekä myymällä ja välittämällä matkailutuotteita ja -palveluita
- yhtiö toimii aktiivisena matkailun ja sen markkinoinnin kehittäjänä tiiviissä yhteistyössä muiden matkailu- ja markkinointitoimijoiden kanssa
- yhtiön tulee tulla toimeen palvelusopimusten sekä yhteismarkkinointimaksujen tuotoillaan
- yhtiö ei jaa osinkoa, vaan tuotot on sijoitettava yhtiön liiketoiminnan kehittämiseen
- yhtiö toimii kiinteässä yhteistyössä Rovaniemen kaupungin viestintä-, markkinointi- ja osallisuusyksikön, Business Rovaniemen sekä muiden konsernin matkailu- ja kulttuuritoimijoiden kanssa
- määräysvalta yhtiössä säilytetään
- Arctic Capital -brändi sisällytetään vahvasti matkailun markkinointiviestintään
- Rovaniemen Kehitys Oy:n omistusosuuden siirtäminen Rovaniemen kaupungin suoraksi omistukseksi arvioidaan
- jatkossa kaupungin matkailuun liittyvät markkinointiresurssit kohdistetaan ensisijaisesti yhtiöön.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- yhtiön taloudellista vaikuttavuutta kuvaava tunnusluku
- Liiketulos
- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste

Toiminnalliset

- asiakas-, henkilöstö ja omistajatytyväisyys
- asiakasmäärien kehitys
- yhtiön jäsenyritysten määrän kehitys- ja toimialakattavuus

Napapiirin Residuum Oy

Omistussuhde: Rovaniemen kaupungin tytäryhtiö
Omistusosuus: 90,04 %, [Yhtiö säilyy kaupungin tytäryhtiönä]
Toimiala: Jätehuolto (päätoimiala)

Strateginen intressi:

Strategisena intressinä on varmistaa, että Rovaniemen kaupungin alueella on riittävästi tarjolla kiertotalouden tavoitteita tukevia jätteiden hyötykäytön ja kierrätyksen palveluita. Lakisääteisten jätehuollon palvelutehtävien lisäksi yhtiö ylläpitää kustannustehokasta ja ympäristöystävällistä jätehuollon palvelutuotantoa sekä edistää ja kehittää kiertotaloutta ja ympäristötietoisuutta. Omistus tukee kaupunkistrategian toimivan yhdyskuntarakenteen ja viihtyisän elinympäristön tavoitteita.

Omistajapoliittiset tavoitteet:

- yhtiö toimii aktiivisena kiertotalouden kehittäjänä
- yhtiö toteuttaa kiertotalouspuiston yhdessä kaupunkikonsernin kanssa, mikä palvelee koko maakuntaa kiertotalouspalveluiden tuottajana ja keskuksena
- yhtiö toimii yhteistyössä Rovaniemen kaupungin kiertotalous-työryhmän kanssa
- yhtiön tulee verkostoitua valtakunnallisesti kiertotalouden asiantuntijaverkostossa
- yhtiö tekee vuosittain positiivisen tuloksen
- yhtiön arvo kehittyy positiivisesti, ja liiketoiminnan tuloksesta yhtiölle jää liiketoimintansa kehittämispanos liiketoiminnan kulujen, rahoituskulujen ja verojen jälkeen
- omistajalla ei ole osinkovaadetta, vaan tuotot on sijoitettava kiertotalouden edistämiseen ja yhtiön liiketoiminnan kehittämiseen
- yhtiö voi hakea vieraan pääoman ehtoista rahoitusta rahoitusmarkkinoilta, ja käyttää rahoituksen vakuutena taseessaan olevaa varallisuutta
- yhtiö voi harjoittaa biokaasuun perustuvaa liiketoimintaa sekä hakea siihen kumppanuutta oman toimialueensa ulkopuolelta
- yhtiö varautuu Kuusiselän kaatopaikan jälkihoitovelvoitteisiin.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Jätehuollon vuosikustannus (asuminen, yritystoiminta, vertailu maan keskiarvoon)
- Liiketulos
- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste

Toiminnalliset

- Asiakastyytyväisyys
- Henkilöstötyytyväisyys
- Erilliskerättyjen hyötjakeiden määrä
- Materiaalihyötykäytön % -osuus yhtiön käsittelyyn tulevasta kokonaisjättemäärästä

Työterveys Lappica Oy

- Omistussuhde: Rovaniemen kaupungin tytäryhtiö
- Omistusosuus: 93,81 %, [Asema uudelleen arvioidaan hyvinvointialuemuutoksen yhteydessä]
- Toimiala: Lääkäri tai lääkärikeskus (päätoimiala), 86220 Lääkäriasemat, yksityislääkärit ja vastaavat erikoislääkäripalvelut

Strateginen intressi

Yhtiö tuottaa tällä hetkellä Rovaniemen kaupunkikonsernin ja omistajien henkilöstölle kokonaisvaltaiset työterveyspalvelut ja vastata omistajilleen kuuluvasta työterveyshuollon järjestämisvelvollisuudesta (sidosyksikkönä), sekä tuottaa Rovaniemen kaupungin kuntatyöpaikoille, yrityksille ja yrittäjille sopimuksiin perustuvaa kohtuuhintaista työterveyshuoltoa ja työterveyspainotteista sairaanhoitoa sekä muita työhyvinvoinnin asiantuntijapalveluita.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- yhtiön aseman uudelleen arvioinnin myötä omistajapoliittiset tavoitteet asetetaan uudelleen
Ennen uudelleen arviointia:
- yhtiö toimii aktiivisena työterveyshuollon kehittäjänä ja edelläkävijänä
- tavoitteena edistää ja ylläpitää asiakkaiden työntekijöiden terveyttä ja työkykyä
- yhtiön operatiivisessa johdossa on oltava vahvaa työterveysliiketoiminnan osaamista
- yhtiön tulee verkostoitua valtakunnallisesti työterveyshuollon asiantuntijaverkostossa ja omaksua toimialan parhaat käytännöt
- yhtiö kasvaa kannattavasti, ja tekee vuosittain positiivisen tuloksen
- yhtiön arvo kasvaa, ja liiketoiminnan tuloksesta yhtiölle jää liiketoimintansa kehittämispanso liiketoiminnan kulujen, rahoituskulujen ja verojen jälkeen
- omistajalla ei ole osinkovaadetta, vaan tuotot on sijoitettava työterveyden edistämiseen ja yhtiön liiketoiminnan kehittämiseen
- yhtiön toimitilaratpeet ratkaistaan konsernin kokonaisuena huomioiden.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Työterveyskustannusten kehittyminen (veloitushinnat vs. suoritteet.)
- Liiketulos
- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste

Toiminnalliset

- Asiakastyytyväisyys (NPS)

ROVANIEMI

- Henkilöstötyytyväisyys (eNPS)
- Palvelun vaikuttavuuden mittari

Lapin Alueteatteriyhdistys ry

Suhde:	kaupunki on yhdistyksen varsinainen jäsen
Asema:	sääntöperusteinen määräysvalta
Toimiala:	Teatteri (päätoimiala), TOL90010 Esittävät taiteet

Strateginen intressi

Yhdistys ylläpitää Rovaniemen Teatteri - Lapin Alueteatteria, joka tuottaa ammattiteatteripalveluita Rovaniemellä ja Lapin maakunnassa. Teatteritoiminta edistää kaupungin elinvoimaa lisäämällä asukkaiden viihtyvyyttä sekä henkistä, sosiaalista ja fyysistä hyvinvointia esittävän taiteen keinoin. Toiminnalla vahvistetaan kaupungin kulttuuripääomaa sekä kaupungin houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta asuinpaikkana.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- teatteri tuottaa monipuolista ja laadukasta teatteriohjelmistoa ja siihen liittyviä palveluita
- teatteri kehittää pitkäjänteisesti esittävän taiteen tunnettuutta ja vaikuttavuutta, ja edistää teatteripalveluiden alueellista saavutettavuutta eri väestöryhmille toiminta-alueellaan
- pitkäjänteisen toiminnan ja laadukkaan teatteri-ohjelmiston mahdollistamiseksi teatterin rahoituksen tulee olla ennakoitavaa
- toimintamuodon tulee olla teatterin perustehtävää tukeva
- toimintamuotoon liittyvässä tarkastelussa huomioidaan teatterin toimintamallia selvittäneen työryhmän loppuraportti.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Toimintatuotot
- Tilikauden tulos
- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste

Toiminnalliset

- Asiakasmäärä ja -tyytyväisyys
- Näytäntöjen ja ensi-iltojen määrä
- Henkilötyövuosimäärä ja henkilöstötyytyväisyys
(Myös palvelusopimuksessa määritellyt muut mittarit)

Eduro-säätiö

Suhde:	Rovaniemen kaupungin konserniyhteisö
Asema:	Sääntöperusteinen määräysvalta [Asema uudelleen arvioidaan hyvinvointialueuutoksen yhteydessä]
Toimiala:	Järjestöt, yhdistykset ja säätiöt (päätoimiala), Kierrätyskeskus, Koulutukset ja koulutuspalvelut, TOL88999 Muut muualla luokittelemattomat sosiaalihuollon avopalvelut

Strateginen intressi

Strateginen intressi uudelleen arvioidaan huomioiden hyvinvointialueen tehtävät, toimivalta ja palvelujen järjestämisvastuu.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- Säätiön asema ja strateginen intressi on uudelleen arvioidaan.
- Säätiön tavoitteena on ensisijaisesti Rovaseudulla toimia eri henkilöryhmien työkyvyn ja ammattitaidon ylläpitämiseksi sekä heidän henkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kohottamiseksi.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Vuosikate
- Tilikauden tulos ja -ennuste
-

Toiminnalliset

- Asiakaspalaute ja -tyytyväisyys
- Toiminnan vaikuttavuutta kuvaava mittari

Rovaniemen Koulutuskuntayhtymä

Suhde:	Rovaniemi on kuntayhtymän jäsenkunta (konserniyhteisö)
Asema:	Äänivalta 65 %
Toimiala:	Koulutukset ja koulutuspalvelut (päätoimiala), Ammattikoulut ja ammattiopistot, TOL85320 Keskiasteen ammatillinen koulutus

Strateginen intressi

Strategisena intressinä on varmistaa, että toisen asteen ammatillista koulutusta ja vapaasta sivistystyöstä annettujen lakien mukaista koulutusta, kehittämistoimintaa ja oheispalveluja järjestetään Rovaniemellä. Lapin Urheiluopiston toiminta ja Ounasvaaran alue kansainvälisenä liikuntamatkailukeskuksena kasvaa ja kehittyy.

Omistajapoliittiset tavoitteet

- kuntayhtymän tehtävänä on järjestää perussopimuksen mukaisesti 2. asteen ammatillista koulutusta ja vapaan sivistystyön mukaista koulutusta ja kurssitoimintaa laadukkaasti.
- kuntayhtymä ylläpitää ja kehittää perussopimuksen mukaisesti valtakunnallista liikunnan koulutuskeskusta, Santasport Lapin Urheiluopistoa
- kuntayhtymä tarjoaa tytäryhtiöidensä kautta lisä-, täydennys- ja henkilöstökoulutusta sekä liikunta-, hyvinvointimatkailu- ja ohjelmapalveluja
- toisen asteen ammatillisen koulutuksen asema Rovaniemellä kasvaa ja kehittyy
- kuntayhtymä toimii kiinteässä yhteistyössä Rovaniemen kaupungin sivistyspalveluiden, liikuntapalveluiden sekä konsernin eri kiinteistötoimijoiden kanssa
- tehtävänsä toteuttamiseksi kuntayhtymä omistaa ja hallitsee sekä ylläpitää tehtävänsä kannalta tarkoituksenmukaisia kiinteistöjä ja toimintayksiköitä sekä luopuu muista kiinteistöomistuksista
- kuntayhtymän tulee pyrkiä nolla-tulokseen ja tulla pääsääntöisesti toimeen valtionosuuksilla sekä muulla tulorahoituksellaan ilman omistajien lisäsijoituksia
- kuntayhtymän tulee verkostoitua valtakunnallisesti opetuksen ja koulutuksen asiantuntijaverkostossa sekä omaksua alan parhaat käytännöt.

Talouden ja toiminnan mittarit:

Taloudelliset

- Vuosikate
- Omavaraisuusaste
- Tilikauden tulos ja -ennuste
- Jokin koulutuksen kustannustasoa kuvaava mittari (vertailu toimialan tyypilliseen verrokkiin, sovitaan tulosneuvotteluissa)

Toiminnalliset

- Opiskelijapalaute ja henkilöstötyytyväisyys
- Opiskelijavuodet
- Suoritetut tutkinnot ja osatutkinnot
- Valmistuneiden sijoittuminen työelämään

Käsitteistö

Käsite	Selite
Corporate governance	Ks. Hyvä hallinto- ja johtamistapa
Emokaupunki	Termillä viitataan Rovaniemen kaupunkiin tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistajana, konsernin emona.
Hyvä hallinto	Hallintolaissa säädetään hyvän hallinnon perusteista, ja ne on otettava huomioon kaikessa julkisen hallinnon toiminnassa, ei vain hallintoasian käsittelyssä ja päätöksenteossa. https://www.kuntaliitto.fi/laki/kunnan-paatoksenteke/hyvan-hallinnon-perusteet
Hyvä hallinto- ja johtamistapa	Yhtiön tai yhteisön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää, joka määrittelee yritysjohtajan eli hallituksen ja toimitusjohtajan roolin, velvollisuudet ja heidän suhteensa osakkeenomistajiin. Konserniohjeen osa.
In-house asema/yksikkö	Kts. sidosyksikkö.
Investointi	Rahan käyttämistä kulutuksen sijaan tuotantohyödykkeiden hankkimiseksi ja tulevien tuottojen saamiseksi. Yleensä pitkäkestoisia hankkeita, jotka aiheuttavat suuria hankinta- ja käyttökustannuksia. Investointien tuotot jakautuvat usealle vuodelle.
Kaupungin toiminnan kokonaisuus	Ks. kokonaisuus
Kaupungin toiminta	Kaupungin toiminta käsittää kaupunkikonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun toiminnan joka perustuu omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen. Määritelty Kuntalain 6 §:ssä ja käsittää käytännössä myös osakkuusyhteisöt.
Kaupunki	Termillä on monta määritelmää, mutta tässä asiakirjassa tarkoitetaan pääasiassa kunnan erityismuotoa, josta käytetään nimitystä kaupunki. Kuntalaki koskee myös kaupunkeja.
Kaupunkikonserni	Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen muodostama kokonaisuus jonka tavoitteena tehokas toiminta ja kaupungin kokonaisuus.

Kaupunkiomistaja	Termillä viitataan Rovaniemen kaupunkiin tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistajana.
Kokonaiset	Kokonaisedulle ei ole yhtä määritelmää, vaan se riippuu tarkastelukannasta. Kuntalain mukaan konsernijohdon tehtävänä on ohjata tytäryhteisöjä siten, että ohjauksessa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaiset. Tytäryhteisön edun ollessa ristiriidassa kokonaisedun kanssa, on kokonaisedun tavoittelu etusijalla.
Konserni	Kahden tai useamman yhteisön muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa emoyhteisöllä on yksin tai yhdessä muiden samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta yhdessä tai useassa muussa yhteisössä (kts. myös kaupunkikonserni).
Konsernijohto	Kuntalain mukaiseen konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja muut hallintosäännössä määrättyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohdon tehtävistä ja toimivallan jaosta.
Konserniohje	Konserniohje on asiakirja, jossa määritellään konsernissa noudatettavia menettelytapoja, jotka tukevat koko kuntakonsernin talouden suunnittelua ja seurantaa, riskien hallintaa ja tiedottamista sekä edistää sitoutunutta hallitustyöskentelyä, viestintää sekä hyvää hallinto- ja johtamistapaa.
Konserniyhtiö/-yhteisö	Konserniin kuuluva yhtiö/yhteisö, ks. konserni.
Kunnan toiminta	Ks. kaupungin toiminta.
Kuntakonserni	Ks. kaupunkikonserni.
Kuntayhtymä	Kuntien perustama yhteenliittymä, joka on perustettu hoitamaan jotain tiettyä, kunnan vastuulle kuuluvaa tehtävää. Yleisimpiä ovat terveydenhuoltoon tai koulutukseen liittyvät kuntayhtymät, jolloin kuntayhtymä toimii palveluiden järjestäjänä jäsenkuntiensa puolesta.
Oikeushenkilö	Henkilöiden tai pääomien yhteenliittymä, jolla on oikeuksia ja johon voi kohdistua velvollisuuksia.
Omistajaohjaus	Toimenpiteet, joilla omistaja myötävaikuttaa yhteisön hallintoon ja toimintaperiaatteisiin kaupungin kokonaisedun saavuttamiseksi. Keskeisenä omistajaohjauskeinona kaupunki hyödyntää äänioikeutta yhtiö-

	ja vuosikokouksissa ja hallitusjäsenten nimityksissä, sekä antaa ennakkokantansa sitä vaativissa asioissa. .
Omistajapolitiikka	Kuntastrategiassa huomioitava kokonaisuus, jossa kuvataan omistamisen tai jäsenyyden perusteet sekä tavoitteet. Rovaniemen yhteisöomistusten omistajapolitiikka kertoo miksi Rovaniemen kaupunki on jossakin yhteisössä mukana ja mitä mukana olemisella tavoitellaan, myös mitä omistusta hankitaan ja mistä mahdollisesti luovutaan.
Osakeyhtiö	Ks. yhtiö.
Pääoma	Pääomalla tarkoitetaan yhteisön resursseja. Näitä ovat esimerkiksi, kiinteistöt, sijoitukset, työntekijöiden osaaminen ja taidot sekä aineettomat hyödykkeet, kuten tavaramerkit ja patentit. Tässä asiakirjassa pääomalla tarkoitetaan pääasiassa taloudellista pääomaa.
Pääomittaminen	Yhtiön oman pääoman vahvistaminen eri tavoin. Yleisimpiä keinoja ovat pääomalaina, osakeanti tai pääomasijoitus joko yhtiön osakepääomaan tai vapaaseen omaan pääomaan eli yleensä yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP-rahasto).
Sidosyksikkö (myös in-house yksikkö)	Hankintayksiköstä muodollisesti erillinen ja päätöksenteon kannalta itsenäinen yksikkö, johon hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa. Sidosyksikkö voi harjoittaa enintään 5 % ja enintään 500.000 euron osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Sidosyksikössä ei saa olla muiden kuin hankintayksiköiden pääomaa. (myös ns. In house -yksikkö).
Strateginen intressi	Strateginen: suunnitelmallinen (Strategia tarkoittaa suunnitelmaa, jolla tavoiteltu päämäärä pyritään saavuttamaan). Intressi: Etu, pyyde, tavoite, mielenkiinto, kiinnostus, hyöty. Strategisena intressinä kuvataan kunkin yhteisön osalta kyseisen omistuksen tavoiteltu etu tai hyöty koko kaupungin toiminnalle. Se voi olla esimerkiksi elinvoiman edistämiseen liittyvä tai palvelujen järjestämiseen liittyvä merkitys.
Säätiö	Säätiö on johonkin yleishyödylliseen tai hyödylliseen tarkoitukseen perustettu oikeushenkilö.
Tytäryhteisö	Tytäryhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, jossa kaupungilla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Kaupungilla on määräysvalta yhteisössä, kun sillä on enemmän kuin 50 prosenttia yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Kaupungilla on määräysvalta myös silloin, kun kaupungilla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä

	yhteisön tai säätiön hallituksessa. Määräysvalta muodostuu myös silloin kun jos toinen yhtiö käyttää tosiasiallisesti määräysvaltaa toisessa yhtiössä.
Yhdistys	Yhdistys on jotakin aatteellisen tarkoituksen yhteistä toteuttamista varten perustettu yhteenliittymä. Tässä asiakirjassa yhdistyksellä tarkoitetaan nimenomaan rekisteröityä yhdistystä, jonka lyhenne on ry.
Yhteisö	Oikeushenkilö, kuten yhtiö, kuntayhtymä, säätiö tai yhdistys (rekisteröity).
Yhtiö	Yhtiö on laissa määritelty oikeushenkilö, joka on tarkoitettu jonkinlaista taloudellista toimintaa varten. Yhtiömuotoja on useita, mutta tässä asiakirjassa yhtiöllä tarkoitetaan osakeyhtiötä (lyhenne Oy).